

Aarborten tjel te Hattfjelldal kommune

Innspill til stortingsmeldingen om folkehelse og levekår i samiske områder

Hattfjelldal kommune

Hattfjelldal er et av kjerneområdene for sørsamisk språk. Kommunen ble innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk i 2017.

I forvaltningsområdet for samisk språk er samisk og norsk likestilt. Her har alle rett til å bli betjent på samisk når de henvender seg til offentlige. Den som ønsker å bruke samisk for å ivareta egne interesser overfor lokale og regionale offentlige helse- og sosialinstitusjoner, har rett til å bli betjent på samisk.

Utfordringer i folkehelsearbeidet

Hattfjelldal ønsker å være en trygg og attraktiv bostedskommune for den samiske befolkningen.

Vi er en forvaltningskommune for samisk språk, men for å fremme folkehelse og levekår er det ikke nok å bare gjøre språklige tiltak. Tiltakene må også tilpasses den samiske kulturen på andre måter. Eksempelvis kan samiske kultur- og idrettstilbud bidra til økt trivsel og fysisk aktivitet, og samisk kulturforståelse i tjenestene kan bidra til at samiske innbyggere føler seg tryggere og bedre ivaretatt.

Å gjøre språklige og kulturelt tilpassede tiltak krever innsikt om samisk tjenesteutvikling og den samiske befolkningens behov, men vi opplever utfordringer med å få tilgang til slik kompetanse.

Konkurransen om fagpersonene med samisk kompetanse er høy, studie- og kurstilbudet for samisk språk og kultur er begrenset. Det finnes få offentlig publiserte rapporter fra tidligere forsknings-, utrednings- og utviklingsprosjekter å lære fra. Det er også begrensninger i forsknings- og kunnskapsmiljøene man kan henvende seg til for å få bistand til denne type arbeid.

På grunn av disse manglene i kompetanse- og kunnskapsgrunnlaget, er Hattfjelldal kommune nå i gang med å gjøre våre egne brukerundersøkelser. I prosjektet «NAV-tjenester tilpasset samiske språkforvaltningskommuner», utreder vi den sørsamiske befolkningens behov for kulturelle og språklige tilpasninger i NAV-tjenestene.

Hovedmålet er å utvikle bedre NAV-tjenester for den samiske befolkningen, men prosjektet kan også styrke kommunens samiske kompetanse og evne til å gjøre samisk tjenesteutvikling på andre områder. Prosjektet er imidlertid svært tid- og ressurskrevende. Det ville ikke latt seg gjennomføre uten tilskudd fra Statsforvalteren i Nordland og Sametinget.

Hva kan regjeringen bidra med?

For at kommuner skal styrke sin evne til å gjøre et godt folkehelsearbeid for den samiske befolkningen, mener vi at regjeringen bør bevilge mer midler og legge bedre til rette for:

1. Styrking og utvidelse av forvaltningsområdet for samisk språk.

- Økning i tospråklighetsmidlene og at flere kommuner innlemmes i forvaltningsområdet for samisk språk.

2. Mer samisk språk og kultur i videregående og høyere utdanning.

- Flere samiske fag og mer samisk innhold i hele utdanningstilbudet.
- Flere, mer fleksible samiske kurs- og studietilbud for etter- og videreutdanning.

- Samiske linjer og lærlingeordninger og bedre mulighet for å kombinere yrkesfag med samisk språk- og kulturopplæring.

3. Styrking av det samiske forsknings- og utviklingsarbeidet.

- Økte tilskudd og flere tilskuddsordninger for samiske forskning og utvikling.
- Egne søkbare tilskuddsordninger for samiske FoU-prosjekter i kommuner.
- Veiledere for samisk folkehelsearbeid og tjenesteutvikling i kommuner.
- Nettverk og arenaer for erfaringsdeling og samarbeid om samisk folkehelsearbeid og tjenesteutvikling på tvers av sektor, etater og kommuner.
- Styrking av samiske forsknings- og utviklingsmiljøer.

Heelsegh,

Med hilsen,

Fransisca Kappfjell Herbst

Prosjektleder

«NAV-tjenester tilpasset samiske språkforvaltningskommuner»

Hattfjelldal kommune